

1.1 Od wojny krymskiej do zjednoczenia Włoch

1. Wojna krymska I jej następstwa

- W połowie **XIX w.** Rosja dążyła do rozszerzenia wpływów na Półwyspie Bałkańskim oraz regionie Morza Czarnego.
- **Panslawizm** – ideologia mówiąca o zjednoczeniu wszystkich Słowian pod wodzą Rosji.
- W obronie Turcji stanęły Wielka Brytania, Francja i Królestwo Sardynii.
- **1855 r.** – oblężenie i zdobycie **Sewastopola**, przegrana Rosji, niedługo potem nagle śmierć cara Mikołaja I.
- **1856 r.** – traktat pokojowy w **Paryżu**:
  - Turcja zachowała dotychczasowe posiadłości na Bałkanach,
  - Serbia, Mołdawia i Wołoszczyzna zyskały w ramach państwa tureckiego szeroką autonomię.
- Klęska Rosji znacznie osłabiła jej pozycję na arenie międzynarodowej, co zmusiło Aleksandra II do przeprowadzenia reform i liberalizacji polityki wewnętrznej. Okres tych reform nazwano **odwilżą** albo **wiosną posewastopolską**.

2. Plany zjednoczenia Włoch

- Przeciwno zjednoczeniu Włoch opowiadała się przede wszystkim **Austria**, które podczas kongresu wiedeńskiego otrzymała północne ziemie włoskie.
- Najważniejszym z państw włoskich było **Królestwo Sardynii** (Piemont).
- Sardyński premier **Camillo Cavour** dążył do zjednoczenia północy Włoch pod patronatem króla **Wiktora Emanuela II**, ale by tego dokonać musiał pokonać Austrię, na co Sardynia była zbyt słaba. Szansę na to jednak dał sojusz z potężną **Francją**, która go wsparła w zamian za ustępstwa terytorialne.
- Podobne (niezależne) działania prowadził już od Wiosny Ludów włoski rewolucjonista i działacz niepodległościowy **Giuseppe Garibaldi**.

3. Wojna z Austrią i jej skutki

- **1859 r.** – Atak **Austrii** na **Królestwo Sardynii**, pomoc **Francji**, klęska wojsk austriackich w bitwach pod **Magenta** i **Solferino**. Odebrana Austriakom podczas walk **Lombardię** Francuzi przekazali Piemontowi.
- Państwo Kościelne ograniczono do Rzymu i okolicy, dzięki pomocy Francji zachowało ono czasowo niezależność.
- **1859 r.** – *wyprawa tysiąca czerwonych koszul*: powstanie przeciwko władcy **Królestwa Obojga Sycylii**, zorganizowane przez Garibaldięgo. Bojownicy wylądowali na Sycylii i szybko ją opanowali, a potem przeprawili się na półwysep i ruszyli na Neapol

4. Zjednoczenie Włoch

- **1861 r.** – ogłoszenie przez pierwszy ogólnowłoski parlament powstania **Królestwa Włoch**. Królem został **Wiktor Emanuel II**, a premierem **Camillo Cavour**. Państwo to nie obejmowało Wenecji i Rzymu.
- **1866 r.** – w czasie wojny prusko-austriackiej, włosi wykorzystali sprzyjającą sytuację międzynarodową i opowiedzieli się po stronie Prus. Na skutek klęski Austrii, przyłączyli do kraju Wenecję.
- **1870 r.** – zdobycie **Rzymu** w czasie konfliktu francusko-pruskiego. Mimo protestów papieża Piusa IX mieszkańcy Państwa Kościelnego poparli zjednoczenie, a posiadłości papieskie ograniczono zaledwie do Watykanu.